

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Prenumerationspris:	
Postarvodet oberäknadt.	
Helt år . . . kr. 4:—	
Tre kvarts år . . . 3:—	
Halft år . . . 2:—	
Ett kvarts år . . . 1:—	

FREDAGEN.

Annonspris:	
pr petirad	
för en gång . . . 15 öre.	
för minst 5 g. . . 10 "	

Göteborg, Joh. Lundéns Bok- & Accidenstryckeri, 1892.

UTGIFVARE:
CARL ALB. NORDGREN.

Fredagen den 29 April 1892.

För redaktionen L. Lundgren.
Magasinsgatan 7, Göteborg.

Ellen Hartman

och dragningskraften i den Coquelinska turnéen.

Hon är nu tillbaka igen, den lilla rara gräsenkan. Gjorde hon mycket väsen af sig, då hon echapperade till de lättres verldsdel, har hon visst inte gjort mindre reklam för sig vid återkomsten. Och hon har skäl. Det fordras att slå på den stora trumman, då en dålig kvinna är en god skådespelerska, just hvad fru Ellen är. Derfor har hon engagerat De Glaser som öfvertrumslagare och den lögnaktiga pressen som hvirtvelsurrare. Monsieur Coquelin är den stora bastrumma, hvilken lilla fru Ellen slår sjelf, sedan de Göranssonitiska montenegrinske gratisbiljettiggarne inte längre komma åt att hålla takten. Härom säger Jörgen i Figaro ganska träffande:

"Ja! Det är Figaro ett nöje att konstatera den der sydost-europeiska hederskänslans liflighet. Helst som Jörgen är på mödernet derifrån kommen. Ty m:r Coquelin fick för öppen ridå sitt goda kok stryk, därför att den serbiska eller montenegrinska eller bulgariska eller rumäniska skådespelarekonsten och publiciteten ej fått de tribiljetter, som de ovilkorligen — och i tid — behöfva. För sitt yrke och sina studier. Och ega moralisk rätt att fordra.

Dock var onekligen den hederkänslan något väl mycket liflig eller illogisk. Ty det tyckes Figaro såsom det der goda koket stryk för öppen ridå egentligen bort tillkomma m:r Coquelins impressario, hr De Glaser. Som ju har med biljetternas utdelning att skaffa.

Så vida ej det ansågs att m:r Coquelin fick sitt goda kok stryk för öppen ridå, därför att han tagit hr De Glaser till impressario. Hvilket visar egendomliga och oförsigtiga gentlemansbegrepp, ja fula affärs- och konstbegrepp.

Och såvida ej de goda serbiska eller montenegrinska eller bulgariska eller rumäniska tidningsherrarne och premieraktörerna händelsevis ansågo, att hr De Glaser, såsom en slags europeiskt känd stor affärsman och man af ära i handelsbankostil, saknade den moraliska rang, som kan berättiga till ett godt kok stryk inför öppen ridå af någorlunda hyggligt folk. Hvarför han nödgades bara taga det genom ombud".

Sak samma. Fru Ellen är nu här för att känna oss

Göteborgare på pulsen. (För denna gång, men jag försäkrar bara för denna gång, räknar jag mig bland de göteborgare.) Och förvåna oss med sin hastigt inlästa franska som hvarken jag eller någon annan åktare göteborgare förstår. Vi tälä endast english och underständ oss inte ännät. Derfor lyckas det inte De Glaser att lura från oss några tvåriksdalar för att få sitta på galejan och lukta på förstaradstakparfymen eller att somna på de mjuka blankskinnsdynorna på andra raden. Ty vi lefva i en "krisisk" tid, en ramlande tid, en juten tid. Vi ha gjort af med våra pengar på tom-bolan i somras och på maske-raden i vinter. Och så ha vi köpt dyrbara lagerkransar åt våra inhemska anständiga artister och gått på deras receter. Inte för vårt nöjes skull, det försäkrar jag. Utan för att göra dem en tjenst. Vi ha våra nöjen på börsen der vi sjelfva spela komedi med hvarandras pengar.

Tillåt mig åter citera Jörgens Figaro:

"Figaro tyckes ej bli ensam motståndare mot den nya, egendomliga humbugen:

Danska tidningar ha nedsablat i synnerhet fru Hartman. De ha dervid t. o. m. citerat Sigurd. Som på sitt bondtjufshycklande gris- och landtsortsätt lär beskyldt menniskan för osedlighet. En sak som hvarken angår Sigurd eller den fäniga, skrymtande, groft osedliga landsorten. Hvilkens uppgift i skapelsens utvecklingskedja är att tiga och betala skatt och stå med hatten i hand inför den bildade storstadspubliken. Äfven om *vi* och *våra* damer värdigas vara fint osedliga.

Men äfven Stockholmstidningen skrifver nu — från förståndig och *hyfsad* ståndpunkt:

"*Det äckliga reklamsystem*, som satts i gång af det Coquelinska sällskapets impressario, börjar komma allt närmare våra trakter, tydande på, att herrskapet nu snart skall vara här. I måndagsnatt ingick följande telegram:

Helsingfors den 11 April. Mr. Coquelin och fru Hartman uppträdde här i går för första gången. Teatern var fullsatt och publiken entusiastmerad. Vi

hafva aldrig sett ett ypperligare samspel; hvarje aktör är en verklig artist. Pressen kan icke nog berömma fru Hartman och m:r Coquelin samt lyckönska m:r Glaser. Alla biljetter för de återstående föreställningarne äro redan utsålda."

Som man ser, artar sig ej den högre pressen att vilja bära den "allmänhetens" — betyder "den allmänheten gerna förledande, *privata aktörs- eller impressariohumbugens* — "tjenstedrägt" som hr Palme förklarade sig anse för pressens uppgift. Den beskedliga och allt för blyga pressen här i staden kommer dock ej att skaffa "herrsskapet" — för att tala med Stockholms-tidningen — ett väl förtjent "godt kok stryk för öppen ridå". — Ack! Vi äro så hyggliga. Men bifall ge vi ej."

Det var om den stora glaserade humbugens inträde i Sverige som Jörgen talade. Nu ha vi den ju i hälarne på oss. På gatorna och i trappuppgångarne, i form af små brochyror på — franska med blå halfsidenrosetter i ena ryggkanten. Och det är det som förargar mig, emedan jag måste springa upp till Petter Frisks byrå för att be honom öfversätta och så träffade jag honom inte hemma af den orsak att han var i Paris för att studera dynamitpatronerna. Hade han bara rest till Norrköping, kunde det ändå gått för sig. Men det var dock inte det som mest förargade mig. Det värsta var, att jag låtit narra mig i förra nr. af Fredagen påstå, att mer än hälften af biljetterna till alla föreställningarne redan då vore sålda. Och det var en gemen impressarielögn, som jag icke en gång fick mig en Rubenssonianare för. Den olyckan skulle också hända mig just på en sådan dag då vår storas biljettförsäljare satt i luckan kl $\frac{1}{2}$ 10 på kvällen och grät för han inte sålt mer än 30 biljetter till aftonens nästan nya opera. Mätte dylikt aldrig mera hända mig.

På tal om Ellen Hartman, Coquelin och De Glaser samt deras humbug, jemförda med de göteborgsbrackor som visat sig på raderna och parketten för att inbilla Coquelin & Co. att de begripa det stora i kråksången, faller det mig in att anföra en illustrerande anekdot som broder W. minst 17 gånger talt om under försäkran att han läst den i en *tysk* tidskrift. Alltså:

Det var en gång — naturligtvis bara *en* gång — en klok man som påstod för en vän att det fanns människor så dumma att de med nöje betalade för att få visa sin dumhet. Detta betvivlade vännen och en vadhållning gjordes. Den kloke införde i några af Europas tidningar följande annons:

"Ett nytt sorts pulver är uppfunnet och om man deraf ger fåren att äta blir ulen dubbelt så lång. En burk erhålles mot insändande af 25 mark till — — —"

Inom 14 dagar kommo 13 svar, åtföljda af penningar och den kloke mannen hade vunnit sitt vad. Men det kostligaste i historien är att alla svaren voro från Sverige.

Nygis.

Önskan.

O, att som en Kroesus rik jag vore!
Jag skulle ge de värnlösa mitt stöd
I högre grad än någon af "de store",
Som skrikas ut som hjälpare i nöd.

Att tysta munnen med ett sockerbröd,
Att räcka slafven som på nåd en slant,
Det kallar man att hjälpa uti nöd;
Jag kallar det att stjelpa helt galant.

Det är ej nog att fylla tomma magar
Och ge en nådig nick allt då och då;
Det är ej nog att göra *väl* för dagar
Man måste göra *rätt* för år också.

Jag ville höja de betrycktas nackar,
Jag ville lära dem ett trotsigt sätt,
Att för hvar "gäfva" svara stolt: "Jag tackar.
Men *arbete* och *bröd* det är min rätt".

Man måste kasta *bränder* in bland massan,
Och dervid icke spara alls på kassan.

— — — O, att jag vore

— — — O, att jag vore *hård* som sten

Och *känslolös* som den!

Ljung.

Några af orsakerna till det genomruttna affärslifvet samt huru den mutbara pressen tager till ordet.

Vi ha på annat ställe i detta nr, ehuru något postfestum, ett kort meddelande om firman Hegardt & Co:s fallissement. (Det var beräknadt till förra nr:ret. men måste af bristande utrymme stå öfver.)

Det är emellertid ett faktum, att affärslifvet är genomruttet för närvarande och detta erkännes af alla. Den ena stora firman efter den andra ramlar öfver ända dragande med sig en mängd smärre. Hegardt & Co:s fall var den senaste, men visst icke den sista affärsskandal inom vårt samhälle. Ännu finnas flera, visserligen till dato väl ansedda firmor, hvilka med snaraste måste följa exemplet. Och vi skulle kunna nämna *fyra* riktigt "fin-fina" handelshus som innan hösten oundvikligen måste hafva störtat samman. Men vi anse det ej vara klokt att gå handlingen i förväg. I ett af de åsyftade till och med praktiseras falsk bokföring för att dermed i det längsta kunna dupera de intet öndt anande kreditorerna. Det till och med har försäkrats oss af i förhållandena väl invigd person, hvilken då det påfordras med beredvillighet anmäler sig som vittne, att en viss bankman släpper till ganska stora belopp, mycket öfverstigande hans privata tillgångar för att om möjligt ännu en tid kunna uppehålla en af de åsyftade affärerna.

Men orsakerna till denna rutenhet inom affärslifvet? Att börja med vilja vi med bestämdhet påstå att den är en oundviklig följd af den förbannade "lagligt sammanskojade" ångkökslasses soppa af 1888 års kok.

Vid genomgripande lagförändringar, sådana som vid t. ex. tullbestämmelser, hvilka ej kunna vara eller blifva annat än ett gynnande för det ena penningpartiet på det andras bekostnad, är det tydligt att spekulationsifvern skall drifvas till sin spets.

De i verkligheten mindre solida handelshusens chefer finna just i tillfället en räddningsplanka, som de med sangvinisk förhoppning gripa i flykten. Men den är icke stark nog att kunna föra dem fram till målet. Och de duka under. Detta är dock mera förlåtligt. Just af sådan anledning var det som firman Zethreus & Börjesson dukade under. Dess innehafvare Sven Börjesson, som sjelf lefde snart sagt exemplariskt i jemförelse med andra, störtades genom sin till nervositet gränsande spekulationsifver och han har sjelf fått lida följderna deraf.

De som voro nog hederliga att elda på hans feb-

rösa spekulationslusta, och hvilka "förtjenade" de peng-
gar han förlorade, de gälla för hederliga karlar. Så
är det.

Men nu händer det, såsom fallet är med ett sed-
nare störtadt handelshus, att jemte denna ofvannämnda
orsak tillkommer en annan — ett oförlätligt öfverdä-
digt lefnadssätt! — samt misskötande af affärerna.

Bröderna Josef och Oskar Andrén, hvilka inne-
hade firman Hegardt & Co, voro enligt vår mening
lika goda kälsupare. Den förre hade *storhetstrumf*
och, försummande sin affär, fikade han efter att vinna
ryktbarhet genom diverse kommunala värf. Den se-
nare deremot misskötte affären genom *kärlekstrumf*.
Det hade till och med gått så långt att han blifvit en
skandal för societeten. Såsom ett graverande ex. må
nämnas, att hans kostnader för den sista maskeradba-
len på teatern icke stoppa med 3,000 kr. och allt det-
ta uppoffradt af andras pengar på — — — ehuru kar-
len hade hustru och barn. Ett sådant lif hade länge
förts och brodern Josef måste anses delaktig deri, då
han visste det och ej vidtog åtgärder för att hindra
honom från firmans lånta pengar.

För omkring ett år sedan sade en dag ett af fir-
maus förnämsta biträden, hr P. Hellstenius till herr Oskar
Andrén: "Det här lefnadssättet duger inte, om affären
skall kunna uppehållas längre! Men detta förtröt till
den grad hr Oskar att biträdet fick afsked med orden:
"Är det ni eller jag som är chef?" Det var till och
med frågan om handgripligheter.

Nu sedan kraschen inträffat, finnes ingen annan
som kan utreda den trassliga härivan än just det for-
dna biträdet. Chefen, eller rättare cheferna, känna
ingenting till sina affärer.

Nog äro sådana affärer fina alltid!

Kan någon människa undra på att affärlifvet
är ruttet, då så fina affärer skötas på sådant sätt?

Men pressen, hur tar den till ordet?

Då Börjesson, som åtminstone lefvat som en men-
niska, gjorde sin kullbytering, var genast den i affä-
rer auktoritetsfordrande Göteborgs Handels- och Sjö-
fartstidning vaken och ropade sitt: Preat! Börjesson
hade glömt bjuda Mauritz hem till sitt tarfliga hus-
mansbord, men det hade inte bröderna Josef och Os-
kar; de hade till och med bjudit på lukulliska bord.
Derför teg Handelstidningen med undantag af de sak-
nadens tårar, den fälde med tanken på de goda mid-
dagarne. Och de andra tidningarne, de snegla på sin
kollega, gråter den, så gråta de, skrattar den, så skrat-
ta de och ropar den: korsfäst! så stämma de till i kör.

Nygis.

Hit och Dit.

Den 1:sta Maj går den stora demonstrationen
för lagstadgad normalarbetsdag af stapeln. Samma
dag bära våra nykterhetsvänner sina fanor ut till de-
monstration mot det från bränvinskungens, Gustaf den
tredje, dagar sedvanliga majsuperiet. Och då torde
det bli lif och rörelse på torg och gator. Det är ju
klart att af de båda demonstrationstågen skall det
med nykterhetsstanorna ställas främst af det allmänna
bedömandet, då frågan gäller det berättigade. Det
finnes väl intet fulare att se, än druckna och raglande
personer, såväl "herrar" som "slafvar". Och hvad
är första villkoret för slafvens frigörelse om icke nyk-
terhet. Då nu 1:sta maj brukats till nationell supare-
dag, är det ju vackert att arbetarne sjelfva taga
initiativ till att förvandla den till en de nykteres dar.

Vi vilja därför icke hafva sagt att demonstration
för 8-timmars arbetsdag är oberättigad, men åsigterna
om dess praktiska tillämpning torde dock vara delad.

Det har de gode herrar och ledare sjelfva mer än en
gång tvistat om. Vi ha till och med hört herrar så-
dana som Sterky och Janhekt säga, att *normalar-
betsdag på 8-timmar under nuvarande förhål-
landen är otänkbar såsom varande till någon
nytta för arbetarne, men den kan vara bra så-
som agitationsmedel (lika med uppviglingsme-
del)*. Men derom låtsas de ingenting då det gäller,
utan då slås bara på den stora trumman och blåses
hop en massa folk hufvudsakligast för att de genom
tidningarne skola kunna skryta af, att så och så män-
ga tusen voro närvarande eller deltog i demonstra-
tionen. Se der hela resultatet af den stora demonstra-
tionen. När så ledarne komma tillsammans på sina
supegillen, skryta de om hvar andra. Jag gjorde en
demonstration med 3-tusen — 5-tusen — ja till och
med 50-tusen, men alltid jag.

Så ge ledarne ut en tidning, som de lögnaktigt
påstå vara arbetarnes. Sant är att arbetarne fått släp-
pa till både förlagskapital och prenumerationsmedel,
men faktum är äfven att tidningen *icke* är arbetarnes.
Hvem utaf dem, som lagt ut sin kanhända sista krona
till tidningen, får den tillbaka om det så skulle for-
dras? Ingen! Till och med en hel fackförening som
icke ville låta sig kufvas af en invandrad afkomma af
den mindre väl rennumerade vingliga socialist- (?) leda-
religan i Stockholm har blifvit nekad få igen sina egna
pengar. Men blefve det frågan om att lägga dit
några tior, då vore nog redaktörens pungar öppna att
för evigt sluka gudslånet.

Gifvetvis äro alla klassmedvetna arbetare för-
bjudna, särskildt till första maj, att köpa och läsa nå-
gra andra tidningar än "*deras egen*" tidning och
derför ha vi vågat yttra oss, ty vi tänka endast tala
till arbetare, som icke stå under rättslöshetens tyran-
niska förmynderskap och kunna således icke träffa
några klassmedvetna.

**Bagaregesällföreningens afsked af 31:an
på Stampen.** Med anledning af denna tilldragelse,
skrifver en meddelare som kallar sig "gammal före-
ningsmedlem" en längre artikel, som tyvärr är för
lång att i sin helhet kunna inflyta i tidningen. Angå-
ende gamla gesälloriginalet C. F. Abrahamssons uteslu-
tande ur föreningen skrifver han:

Han, Abrahamsson, hade i det längsta kämpat
för bibehållandet af gammal ordning och därigenom
skaffat sig fiender. Detta orsakade att han ej kom
att besöka sammankomsterna, men han betalade dock
punktligt sina afgifter. Trots detta fann man dock på
att mot alla ordningsregler utvotera honom ur förenin-
gen af det svepskäl, att han ej har ständigt arbete i
yrket. Då Abrahamsson sålunda fullgjort sina förbin-
delse till föreningen utan att hafva uttagit ett öre,
torde det komma att hända, det han med lagens hjälp
skaffar sig upprättelse i detta fall.

I vår notis om "Boråsresan" i förra nr,
hade insmugits en massa lögnar till allmänhetens för-
villande, hvilket vi beklaga och bedja härmed få rätta.
Herrar Winberg och Janhekt hade varit i Borås, men
resan kostade bara 42 kr. i st. f. 60 kr. Vidare var
det ingen ölkrog långt mindre den värsta sylta hvori
mötet hölls, utan ett snyggt absolutistkafé. Rättelsen
är gjord af hr, Janhekt. Meddelaren af det lögnak-
tiga blir *aldrig* mera trodd hos oss. Hans namn är
Winberg-hvarjehanda agitator till yrket. Och hela
historien står för insändarens räkning.

Försoning och samhällsfrid. Arbetarekom-
munen beslöt på möte i söndag 8 d. att sända sin ordfö-
rande till de liberales rösträttskongress i Stockholm.
Detta beslut, som naturligtvis framkallats genom kot-
teriagitation, öl- och punschbjudning, vittnar mer än

något annat om hvilket vinglande hit och dit som under nuvarande ledning råder inom en del af den organiserade arbetareverlden.

Arbetarekommunen har många skulder som äro förfallna, men dem struntar den i att betala, utan i stället ger den ordföranden en 200 kronor för att denne skall resa till ett absolut betydelselöst rösträttsmöte — ett möte, der han endast af nåd mottages och der egentligen endast rösträttsföreningar böra vara representerade. Och ordföranden han reser, oaktadt han måste ega så pass mycken sjelkritik att han kan inse det han är absolut oduglig som representant vid något som helst möte.

"Det fins mycken humbug inom arbetarörelsen" sa' Axel Danielsson och det vinner här sin fulla bekräftelse.

Från Spårvägarna. På grund af bristande utrymme kunna vi i dag icke bereda plats för några vidlyftigare relateringar utan måste vederbörande gitva sig till tåls. Blott det skola vi hatva fasislaget att en viss herre, som för sitt nöjes skull, med bolagets pengar köpt sig en paradhäst, genom våra meddelanden blef så förskräckt att han icke vågade behålla hästen längre utan släppte ut den på linien. Ändå något. — En och annan gång gå hjulaxlarne utaf. Så hände senast i tisdags på Stigbergslinien med en vagn. Denna gång inträffade ingen olycka — lyckligtvis. Det börjar synas blitva ganska riskabelt att åka med spårvagnarne. Vidare härom då plats blir.

"Grossh., juris kandidaten Josef Andrén, ledamot af riksdagens Andre kammare för Göteborgs stad, lärar med anledning af firman G. H. Hegardt & Co:s ekonomiska svårigheter, i hvilken firma han är delegare, ingått till riksdagens Andre kammare med en afsägelse af sitt riksdagsmannauppsdrag.

Herr Andrén har under de fem riksdagar han tillhört Andre kammaren gjort sig känd såsom en insigtsfull juridiskt och kommersiellt bildad och särdeles sympatisk talman för handelsintressen, liksom han, hvilken vid sitt första val snarast ansågs vara utpräglad högerman, i flere frågor intagit en ganska liberal hållning.

Det är att beklaga, att omständigheter, till hvilkas svårigheter herr J. Andrén, upptagen som han varit af allmänna värf, anses stå jembörelsevis främmande, nödgat honom att frånträda en löftrik börjad verksamhet på Göteborgsbanken i Andre kammaren.

Det nya valet torde ej kunna ega rum före riksdagens slut.

Så skrifer "H. T." men de som äro bättre undermåttade skulle helt visst kunnat skriva helt annorlunda.

En "anarkistcigar". I torsdags gick en herre öfver Stortorget i Malmö. Han tog upp en havannacigar och tände den. Cigarren började fräsa och gnistra och med en knall som af ett pistolskott exploderade den. Den häpne rökaren stod omgifven af en tjock röksky, men kom ej på minsta sätt till skada. Han hade fått cigarren af en bekant, som återigen fått den af en tredje person o. s. v.

Sådana cigarrer hafva icke varit sällsynta i Göteborg der de sålts såsom skämtsaker. Men naturligtvis i smyg.

Vid det s. k. "Tredje allmänna svenska rösträttsmötets" förhandlingar i fredags föreslogos resolutioner och afgåfvos uttalanden af den natur, att de ingalunda opåtalade böra förbigås, säger "Vårt Land" och "Göteborgs Aftonblad" m. fl. Den "ökände" redaktören af tidningen "Östgöten", I. Kjellberg, hade föreslagit mötet följande uttalande:

Allmän rösträtt är hufvudvilkoret för allmän värnplikt. Hos den (politiskt) försvarslöse får icke försvar

fordras. Försvarsplikt är dock i Sverige fortfarande utan deras åhörande pålagd alla icke-röstberättigade, fast sjelfförsörjande, myndig ålder hunna medborgare. Det är ett i statens namn öfvadt våld. Alla böra vi protestera mot våldet, hvarhelst det uppenbarar sig.

Mötet förklarar således *hvar och en, som rösträttslöst ser sig utsatt för våld i berörda afseende, moraliskt berättigad att å sin egen persons och det allmännas vägnar söka undandra sig den s. k. värnplikten.*

Detta kalla de värda krättdjuren:

"Kongress af lagbrytare och förrädare".

I frågan om folkriksdag hade ett utskott hemställt:

1) att mötet uttalar sig för hållandet af en folkriksdag år 1893, med syfte att besluta om sättet och medlen för ett snart genomförande af den allmänna rösträtten:

2) att mötet för att utröna, uppväcka och förbereda folkstämningen på en dylik folkriksdag besluter att genom öfverstyrelsen ofördröjligen utsända med behörig motivering försedda listor, på hvilka alla myndiga medborgare, som äro beslutna att deltaga i valet till en folkriksdag uppfordras att anteckna sina namn, hvar efter listorna senast den 1 oktober 1892 skola åter-sändas;

3) att öfverstyrelsen för Sveriges rösträttsföreningar — därest antalet antecknade uppgår till ett afsevärdt antal i rundt tal 200,000 personer, deraf minst hälften på landsbygden — bemyndigas att utfärda kallelse till val af en folkriksdag enligt ofvan angifna grunder under våren 1893.

För detta förslag talade bl. a. Hr J. A. Johansson från Göteborg. Hr H. Hedlund från Göteborg ansåg att rösträttsföreningarne sjelfva borde afgöra, om val skola ske på grundval af allmän rösträtt eller på hittills varande sätt. Utskottets hemställan bifölls med 59 röster mot 5.

Första Maj i Italien. Inrikesministern har ålagt prefekterna att förbjuda hållandet af möten och demonstrationer den 1 Maj. Detta är dock ett våldsgrepp mot församlingsfriheten.

Teater och nöjen.

Coquelinska sällskapet uppträder till och med 1 Maj å Stora teatern i sina franska dramer.

Herr Lindbergs dramatiska afdelning har fr. o. m. i tisdags afslutat för denna säsong och kommer med snaraste företaga en turné åt landsorten. Jönköping besökes bl. a. städer.

Under Maj månad gifves endast operor å stora teatern och hr Gustaf Bellander blir under Lindbergs bortovaro verkställande direktör för operan.

"H. T." upplyser, att hr Em. Nilsson afgår fr. o. m. nästa spelår och en insändare undrar om samma förhållande blir med hr Wahrolin m. fl. af den sortens "artister".

Variété du Boulevard. Härmed ett litet tillägg till hr Nobels biografi i förra n:r. — — —

Något särskildt och originelt är det mäterliga sätt hvarpå hr. Nobel genom en sorts stark genomträngande hvissling förmår imitera olika fogelqvitter såsom: näktergal, kanariefogel m. fl. Ännu några aftnar låter han oss förvånas öfver sin konst och roas af hans kvickheter.

Den förste Maj är sista dagen som Variété du Boulevard hålles öppen före midsommar. Således bör man passa på om man vill se och höra hrr Nobel och Zetterholm.

På *Panorama International* visas i panoptikon Yngsjömörderskan. Den måste man se! Nygig.

Jönköpingsbref.

Från Thalia. Skotterska sällskapet har nu avslutat en kortare sejour härstädes. Sällskapet är nybildadt och eger ej några större förmågor eller någon rikhaltig repertoar — påstår kritiken. Ergo rön-te det föga uppmuntran, ty se, vi Jönköpingsbor äro ena förbaskade finsmakare i fråga om konstsaker, — d. v. s. vi svärma mest för halleluja-subretter och sirapsaktörer. Och våga några resande teaterdirektörer sig hit, råka de alltid ut för ekonomiska svårigheter och kunna ej betala gaget ordentligt till sujetterna, hvaraf följer tvister och svårigheter inbördes. Sådant lär äfven ha hänt direktör Skotte, som dervid skall ha förlorat ett par dugliga aktriser. — Men jag hoppas direktör Aug. Lindberg ej af det anförda låter skrämja sig att vid sin tillämnade landsorts-turné resa förbi vår stad. Han förstår nog att draga en talrik och tacksam publik.

Tidningspressen den s. k. tredje stadsmakten — har här alltid, hvad ärliga och frisinna organ beträffar, varit ytterst illa representerad. Enligt posttaxan skulle här vid årets början funnits 11 platstidningar. Två af dessa hafva sedan aflidit, men af dem alla har ingen kunnat kallas rekommendabel lektyr för arbetsskassen.

Då för cirka två år sedan f. d. teaterdirektör G. Key grundade "Jönköpingstidning" sökte han visserligen afhjelpa "ett länge känt behov", men han var ej situationen vuxen. Vissa personliga svagheter och intriger i förening med ekonomiska svårigheter gjorde att detta i sin mån frisinna organ efter ett års vexlande tillvaro fick en hastig ändalykt. Strax derpå aflades "Tidn. Jönköping" med intrigmakaren Bjerke som redaktör och mössmakaren Byström som ekonomisk ledare och spiritus rektor. Men äfven denna har 9 månader efter födelsen aflidit och stadens arbetarebefolkning står fortfarande utan en egen, själfständig tidning.

Det är med förhoppning att i någon mån kunna afhjelpa denna brist, som vi f. o. m. detta nr. ämna förse "Fredagen" med en regelbunden och vaksam Jönköpingskorrespondens på c:a två eller flera spalter och äro vi förvissade om att den rättslösa allmänheten härför skall hålla oss räkning, både genom att flitigt köpa och läsa "Fredagen" samt insända sanningsenliga bidrag enligt tidningens tendens.

Orsaken att tidningen nu på ett par veckor utblifvit, får tillskrivas åtskilligt trassel från kommissionärens sida, något som vi hoppas ej vidare skall ifrågakomma. De, som vilja ha den spännande följetongen "Hagaflickan" från början (och det önska väl alla tidningens läsare) kunna erhålla dessa nr äfvensom nr 8 och 9 på vanliga försäljningsställena.

"Stridsropet" frälsningsarméens usla skojareprodukt säges här utgå med c:a 800 ex. pr vecka. Vi hoppas att "Fredagen", som ger minst tio gånger större valuta för en tioöring än nämnda därhusavisa, skall inom kort få lika hög försäljningssiffra härstädes.

"Opp som en sol," etc. "Redaktör" N. S. Bjerke, den politiska vinglaren och klipparen i affidna "Tidn. Jönköping" har nu tagit anställning i protektionistiskt reaktionära "Bergslagsbladet". Här uppträdde han som arg frihandlare, rösträtts- och arbetarevän, m. m. men gjorde sig föröfrigt skyldig till vissa mindre hedrande streck, speciellt för att få bli titulerad redaktör. Det talades till och med om namnförfalskning o. dyl. fast saken nedtystades. Sådana kunna de vara!

Stadsfiskal G. Angel åtnjuter tjänstledighet från och med den 16 till 24 dennes. Under tiden upprätt-

hålles hans befattning af hofrättskommisarien P. Norén — Men hvarför, i alla gudars namn, denna korta tjänstledighet? Inne hinner herr Angel att vårda några "enskilda angelägenheter" på så liten tid?

— Ah, nu förstår vi, det är ju den vanliga "fri-veckan" han åtnjuter — före pigflyttningen . . .

Publicistiskt skurkeri. En fattig handverkarens död, förorsakad af kväfning under måltiden, gifver det ärliga (?) Sm. A. anledning att, fastän i något förtäckt ordalag, utpeka händelsen såsom en följd af omäntlig rusdrycksförtäring. Den nobla avisan påstår t. o. m. fräckt att handverkaren *dagligen* skulle konsumerat *minst en liter* bränvin! — Det är höjden af fräckhet att komma med slika insinuationer, då tidn. vet att en helt annan dödsorsak af läkare konstaterats samt att personen var i torftiga omständigheter och sålunda — äfven om hans fysik tillätit det — omöjlig kunde ha råd att nedlägga öfver 1 krona om dagen i spritdrycker. Sådant är skandalskrifveri, bästa tant "S. A."

Men då för kort tid sedan en rik herreman, finne till börden, dog genom morfingiftning, dertill bringad af de fysiska sjukdomar ett utsväfvande lefnadssätt alstrar, då var det annat ljud i skällan. Då var redaktör Björkman strax redo att i en lång dödsruna strö blommor på morfinitens graf. Då var det i känslan af samma svaghet plus en kontant handtryckning, som hr "Puck" nedskref denna vackra nekrolog.

Vi tillråda emellertid den sprithaltiga Sm. Allehanda-redaktionen att ej kasta sten i glashus, utan istället först undersöka och publicera huru många liter spirituosa den sjelf konsumerar. Då kanske man kunde få veta orsaken till tidningens onyktra och ofta vilseledande artiklar.

"Sticksmållar". Jönköping är som bekant en storstad — eller strätvar åtminstone efter att blifva kallad så.

Också ha våra glörlösa styrrpinnar inga kostnader sparat för att i alla afseenden göra samhället förtjent af en sådan benämning — par renommé.

Och för att nu blott tala om det mera materiella, så förbättras ju alltjemt våra kommunikationer, jernvägar utstakas och byggas med snälltågsfart — på papperet och i tidningarna, och tack vare den energiske kaptan Killander blir här snart stationerad både fast brandkår och militär.*

A' inte de' storstadsmessigt, hva' sa'?

Och ändå finnes folk som vågar påstå, att här fattas något, som utgör ett stort "aber" för våra storstadsillusioner. — *Ett icke helsofarligt, för allmänheten afgiftsfritt tillgängligt kallbadhus!* Dumheter! Ha vi inte ett sådant vid Munksjön, kanske . . . ! Idioter kunna visserligen ha något att anmärka mot dess läge (der förstadens kloakledning utmynnar i sjön, samt i närheten af Pappersbruket, Gasverket och Mek. verkstaden) men klokt folk, såsom hrr stadsfullmäktige och undertecknad, äro af annan åsigt: läget är det mest ändamålenliga! Ty:

1) tillföres vattnet från kloakledningen en helso-sam gyttja, — och genast ha vi ju gyttjebad gratis!

2) kommer soda från pappersbruket, så att den badande ej behöfver kosta på sig tvål och

3) bemänges vattnet med jernhalter från gasverket och mek. verkstaden, hvilket förvandlar Munksjön till en helsokälla, hvarur de badande ha rättighet att allt emellan taga sig en (kall) sup. Ergo är ju bevisadt att vårt badhus är förträffligt. Så inte lönar det Sm. A. kommer och föreslår att det ska' flyttas till motsatta Munksjöstranden (invid garfveriet.) Och att

* Får ni "ridande" polis också? frågar en Göteborgare.

HAGA-FLICKAN.

GÖTEBORGS-ROMAN

AF — R — M — N.

12)

(Forts. från N:o 11.)

— I Vallgrafven söka lindring och lättnad . . . men min herre talte om någon annan utväg?

— Ja, som jag af hela mitt hjerta skulle vilja bereda eder.

— En lindring, en lättnad . . . för mig? Ack min Gud! är det verkligen möjligt? Och på hvad sätt . . .

— Det var ju er dotter, ni bar på armarne då jag mötte er, hon som nu slumrar bakom er i sängen? . . .

— Ja, min herre.

— Hon är ju vid pass fyra år, är det icke så?

— Jo Tre månader på det femte.

— Ni håller mycket af henne?

— Ja, mycket mer . . . jag älskar henne mer . . . än mitt lif . . . tusen gånger mer än mitt lif.

— Får jag se på den lilla?

— Mer än gerna . . . se här . . .

— Calle Johnsson tog ljuset och lyste främlingen som närmade sig sängen och riktade sin blick på den inslumrande lilla Anna.

— Hvilket älskligt barn — sade han efter en stunds stum förvåning.

— En skymt af faderligt högmod strålade på den af bekymmer nedtryckte arbetarens panna, då han svarade:

— Hon är lik sin mor, som ett bär . . . Hennes mor var vacker som en engel . . .

— Men hon ser klen ut — anmärkte främlingen. — Och hvad hennes ljufva och älskliga ansigte är blekt . . . Dessa ringar kring ögonen oroar mig och de bleka rosorna på hennes små kinder äro dåliga tecken . . .

Arbetarens gestalt fick ett uttryck af utsäglig ångest. Han sträckte mot den okände sina hopknäppta händer och mumlade i en ton af den mäst bevekande bön.

— Säg inte så min herre! för himlens skull . . . säg inte så! . . . Dessa oroväckande tecken hvarom herrn talar, tvingar mig att icke se . . . den förskräckelse, som de alstra i min själ, söker jag tillbakavisa med hela styrkan af min vilja! . . . Tänk Er blott att hela världen existerar ingenting annat för mig än mitt barn och jag måste lemna henne om två dagar . . . kanske för alltid! Om hon skulle, under det jag var långt ifrån henne bakom ett förskräckligt fängelses murar . . . Oh! min Gud, . . . tänk, om jag ej skulle få återse henne! . . .

Johnsson dolde sitt upprörda ansigte i sina händer, i det han skakades af konvulsioniska darrningar och ej kunde tillbakahålla de snyftningar, som uppstego i hans bröst och höllo på att kväfva honom.

— Hvarför vara så förtviflad . . . när nöden är som störst, är hjälpen närmast, min käre vän . . . ni tillåter väl att att jag kallar eder min vän? . . .

— Frågade främlingen, — Jag sade eder att barnet var klen och att vissa tecken antyda en svag kroppskonstitution, men mera har jag inte sagt . . . Jag har sjelf studerat anatomi och medicin så att deri har jag ganska god erfarenhet, och jag försäkrar er att hennes lidande icke är obotligt . . . Barnet kan leva . . .

— Herrn tror verkligen det? utropade med ifver

Haga flickans fader ånyo för ett ögonblick väckt till förhoppning.

— Jag svär eder att jag icke blott tror det utan äfven är viss derpå . . .

— Åh! Var välsignad, min herre, för det ordet! . . .

— Det fordras bara — fortsatte den främmande — att hon egnas stora omsorger och en mycket god vård . . .

— Ja! mumlade arbetaren åter fallande tillbaka i en grubblande dyster modlöshet — Vård! God vård, hvem skall gifva henne den, herre? . . .

— Hvad skall det blifva af den lilla kära varelsen under eden långa fångenskap? Till hvilken person skall ni anförtro henne?

— Ack min herre! Den frågan som herrn nu gaf mig har jag tusen gifvit mig sjelf, men har aldrig kunnat finna något svar på den . . . ingen har jag . . . ingen känner jag . . . jag vet icke hvad jag skall taga mig till eller hvad det skall blifva af det stackars barnet . . .

Den besökande gjorde en häftig åtbörd.

— Kanske ni tänker lämna henne till någon af våra fromma stiftelser? — frågade han med en förebrående ton.

Jag har icke kunnat tänka ut någonting . . . och ingenting har jag kunnat förutse . . . Det förefaller mig som om jag förlorat tankeförmågan . . . Min sorg är så stor öfver min olycka och hennes framtid att jag försjunkit i en sådan förtviflan . . . Ja herrn kan väl sjelf, förstå då jag vid herrns ankomst var på väg att begå ett dubbelt brott för att befria oss båda från e-ländet och lidandet . . .

— Olycklige! ni skulle ju derigenom blifvet er dotters mördare . . .

Calle Johnsson ryste.

— Åh! — mumlade han — i sista ögonblicket skulle jag kanske inte haft mod dertill . . .

— Har Ni då alldeles glömt försynen?

— Nej jag litade icke längre på den . . .

— Märker ni nu att ni hade orätt?

— Hur då, min bästa herre?

— Ganska säkert, emedan jag sjelf är försynens, sändebud med uppgift att hjälpa eder till en viss del.

Arbetaren kunde icke säga något.

Han hade lidit så mycket, att han hade så mycket på hjertat och så många frätanda hjertesår, att han icke allt för lättvindigt vågade öppna sitt sinne för hoppet, ty han fruktade för en ny missräkning. Hans hjerta klappade våldsamt, då han kastade sina ögon på den främmande och tigande väntade på hvad som komma skulle.

Den okände fortfor:

— Hör nu noga efter, min käre vän, hvad jag har att säga och öfverväg mina ord, ty hvart och ett af dem jag nu kommer att säga är värdt att komma under allvarlig pröfning . . . Min vän, jag är en bärgad man och kan till och med kalla mig rik . . . jag har en ansedd ställning och åtnjuter allmän aktning, och jag är ganska stolt deröfver, hvilket jag äfven har rätt till, ty denna aktning har jag förvärfvat mig genom ett lif af arbete och redbarhet . . .

— Jag har varit gift och min älskade maka lämnade mig vid sin hastigt inträffade förtidiga död ett barn . . . en dotter en tillbedjansvärd liten vid er dotters ålder och som liknade henne . . . kort derpå var försynen nog grym att taga äfven henne ifrån mig . . . allt detta har händt mig inom loppet af tre månader . . . mitt hjerta höll på att brista . . . nu råder omkring mig en tom enslighet . . . och den stora förmögenhet jag disponerar är icke tillräcklig att fylla denna tomhet.

Den gode Guden gaf mig idag ett tillfälle att åtminstone till en del återvinna någon glädje åt mitt sinne, i det jag kan komma i tillfälle att göra en god gerning och sålunda samtidigt komma en ännu olyckligare medmänniska till hjälp.

Jag tackar himmelen härför, och skyrdar mig med ifver att utföra försynens önskan, sålunda visande min ödmjuka erkänsla . . .

. . . Min käre vän . . . om jag sade åt eder: Gif mig er dotter . . . hon skall ersätta mig det barn jag förlorat . . . Jag skall älska den lilla så högt som om mitt eget blod runne i hennes ådror . . . Hon skall växa till och utveckla sig . . . Hon skall blifva lycklig omgifven af de njutningar rikedomerna kan förskaffa henne . . . Jag skall betrygga hennes lycka genom att, då den åldern kommer, skaffa henne en god man samt slutligen skall jag testamentera henne all min efterlemnade förmögenhet.

Om jag sade eder allt detta, Calle Johnsson, hvad skulle ni då svara mig derpå.

Arbetaren hade blifvit riktigt varm af rörelse. Hans ögon öppnade sig till hälften. Ett uttryck af outhärlig glädje blandadt med ett ofrivilligt tvifvel skymtade i hans ansigte. Det syntes att han hade svårt att tro hvad han hörde, huru gärna han än önskade det. Det föreföll som han fruktade att det endast var en skön dröm, ur hvilken han skulle vakna till en förfärande verklighet.

— Hvad betyder det? . . . hvarför svarar ni inte, min vän? . . . Skulle ni inte ha något svar att gifva . . . eller måhända har ni inte rätt uppfattat min framställning.

— Ack jo, min herre . . . nog har jag det, men hvar skall jag finna ord för att uttrycka mina känslor i ett sådant ögonblick . . . Jo . . . jag skulle vilja falla ned till den välgörande mans fötter som framställde till mig en sådan fråga . . . Jag skulle kyssa hans händer . . . jag skulle gifva mitt lifs sista blodsdroppe för honom . . . ty han skulle hafva gjort mera än räddat mitt lif, min frihet och min ära . . . han skulle hafva räddat min dotter! . . .

— Alltså, antar ni mitt förslag och anförtror mig er dotter? . . .

— Man skulle verkligen vara en komplett idiot, en — ja, mer än vansinnig, om man inte antog ett sådant anbud . . .

— Nåväl, det är just det anbudet, jag sjelf gör eder.

— Min herre skulle således sjelf . . .

— Ja just jag och endast af den anledningen är det jag sökt upp eder . . .

— Herrn skulle vara villig draga försorg om min Anna? . . .

— Ja! jag är villig att genast adoptera henne, att slösa på henne alla de omsorger, som skola hos henne återtända livets slocknande låga och skänka kraft och helsa åt hennes barndom . . . Det är min bestämda önskan att göra henne lycklig och rik . . .

— Lycklig och rik! . . . Min Anna lycklig och rik? . . . Ah, de som tvifla på Guds godhet äro mycket klandervärda . . . Gud är stor och god . . . De som häna försynen kunna inte vara tillräkneliga . . . Nu är jag öfvertygad att den finnes . . . den återför mig från afgrundens djup och gör af en usling sådan som jag den lyckligaste människa på jorden, därför att den skänker lyckan åt min lilla Anna . . .

KAP. X

Vilkoret.

Främlingen ville icke afbryta arbetaren utan gaf honom tillräcklig tid att utandas hela sin själs fullhet

af entusiasm och tacksamhet. Slutligen sade han, i det han räckte honom handen — Min vän, lugna er, vårt samtal är ännu icke slut . . . det återstår att äfven höra er i de öfriga punkterna . . .

— A, min herre, skulle jag hädanefter kunna hafva någon annan vilja än eder? . . . Jag tillhör eder helt och hållet . . .

— Jag hoppas äfven att vi skola rätt förstå hvarandra . . . jag anser mig kunna säga att jag är viss derpå, emedan ni verkligen älskar er dotter . . . det vill säga att ni älskar henne för hennes egen skull och icke för eder . . .

— Johnsson kunde icke rätt fatta meningen i dessa ord men han kände liksom något iskallt falla öfver hans upphetsning. Det var en känsla af obestämd oro som jagade upp i hans sinne midt i glädjeruset.

— För hennes skull, icke för min egen — mumlade han ofrivilligt.

I det samma vände sig det slumrande barnet i sängen och ropade i sömnen:

— Akta dej för mördaren!

Den lilla insomnade genast på nytt.

Främlingen kastade en hvass blick nästan samtidigt på barnet och fadern.

Johnsson kände sig för ett ögonblick som träffad af åskstrålen, men han lugnade sig snart, då den okände med sin vänligaste stämma helt sakta hviskade:

— Hon drömde . . . den lilla engeln! . . .

— Ja, hon drömde visst . . . Hon sofver redan . . .

— Ja!

— För hennes skull . . . icke för min egen — upprepade arbetaren — hvad betyder det, min herre?

— Hm . . . det betyder att eder ömhet som fader icke skall sky något offer för att trygga eders dotters framtid . . .

— Har herrn då något offer att föreslå mig . . . något vilkor? . . .

— Ja! . . .

— Hvilket? . . .

— Jag tvekar att säga det, ty jag känner att jag är i begrepp att gifva edert hjerta ett djupt sår . . . jag önskade helst att detta sår kunde undvikas . . . Olyckligtvis är det omöjligt . . .

— Nåväl — mumlade Calle Johnsson — jag märker att jag hade för brådt att glädja mig . . .

Derefter sade han med tillkämpadt lugn:

— Säg, min herre, säg hvad herrn har att säga, utan tvekan . . . jag skall tåligt höra på . . . jag är yan att lida . . .

— Jag sade eder att jag vill adoptera er dotter — återtog den okände — och jag vill hysa för henne en verklig faders känslor. I utbyte mot denna ömhet, hvilken jag kommer att slösa på henne, fordrar jag att hon bevisar mig en dotters hela tillgifvenhet, sådan som ett barn bör hysa för sin fader . . . Ni förstår mig, förmodar jag, min käre vän, . . . är det inte sant?

Jo . . . jag förstår . . . och det förefaller mig inte obilligt begärdt.

Men var säker, min vän, det lilla goda barnet har godt att brås på. Hvarken hjerta eller erkänsla kommer att saknas hos henne . . . det är min öfvertygelse . . .

Främlingen böjde på hufvudet.

— Ni har inte rätt förstått mig — sade han — det märker jag allt för väl . . . ser ni, min vän, en känsla af endast tacksamhet skulle inte kunna tillfredsställa mig.

Forts.

Jönköpingsbref.

Fortsättning från 97.

uppföra ett kallbadhus vid Vetterns klara vågor, vore ju både kostligt och öfverflödigt. Alltså: Bra som det är, sa' drängen, då bond' ville öka lönen!"

Herr Carl Falk, stadens "ombud i riksdagens andra kammare, vill inte ha fosfortändsticksförbud, utan uppträdde våldeliga mot den derom i riksdagen väckta motionen. Och hvarför det? Åhjo, hr F. är helt enkelt såsom aktieegare intresserad i härv. Gamla tändsticksfabrik, och i denna egenskap lät han naturligtvis kapitalistintresset tala. Snyggt eller hur? Lägges så der till att han i värnpliktsfrågan fjantat de reaktionäres ärende, så förstår man huru denna herre läser sin uppgift som "frisinnad" folkrepresentant. Det frenetiska jubel hvarmed de rättslöse för blott två år sedan helsade hans väljande till riksdagsman, kommer helt visst att betydligt nedstämmas vid kommande valkampanj.

Insändt,

Stadens gator äro i allmänhet inga praktexemplar, hvad angår snygghet och bekvämlighet för samfärdseln. Hrr stadsfullmäktige påbjuda visserligen allt emellan att husegarne skola omsätta och reparera vissa gatudelar, men sjelfva äro de för sparsamma (?) att lemna bidrag dertill. Och då någon gång anslag beviljas, så blir det endast de bästa och solidaste gatorna (vid hvilka "noblessen" är bosatt) som förbättras; der "patrasket" bor, är det inte så noga! Der har ofta gatorna ingen stenläggning alls. Detta är i synnerhet fallet på de s. k. "maderna" (Vestra och Östra Holmgatorna m. fl.) hvilka åtminstone höst och vår eller då regnväder inträffar äro alldeles lifsfarliga att passera. — Nog kunde kommunens kassor, i stället för att bortslösas på tvifvelaktiga spekulationer, kungligt guldfestande o. dyl., bättre användas till nyttiga gatureparationer.* Men det akta "tyrannerna" sig för, ty inte renderade det dem något vedermäle vid blifvande "stjernfall"!

Arbetare.

*) Eller åtminstone till bildande af en invaliditets- och olycksfallsförsäkringsfond för dem, som på grund af de dåliga gatorna blifva vanföra!

På Vestra tändsticksfabriken finnes en "inspektör" W., hvilken är typen för en genuin arbetareplågare. Han har förr i världen på ett af statens "hotell" genomgått en sejour för bedrägeribrott, men är nu vederbörligen "omvänd" och agerar läsare. Mot arbetarne hyser han dock ingen kristlig kärlek, utan springer omkring i fabriken och söker att så långt som står i hans magt ställa till bråk och oreda. Ja, det har t. o. m. hänt, att arbetarne oförskryldt blifvit handgripligt misshandlade af den bälde inspektören. För öfrigt är W. en grötmyndig öfversittare mot alla som med honom komma i beröring (n. b. dem han anser "stå under" sig.) Ett exempel härpå meddelar en insändare: "En handverkare hade en gång utfört ett arbete inom fabriken, men när arbetet var färdigt råkade han kvarglömma någon sin tillhörighet. Kom för att afhemta dem, men möttes genast af W. som brutalt och hotande förbjöd honom att "sticka näsan inom fabriksområdet." Om inte välvilliga arbetare varit honom behjelpiga, hade han troligtvis aldrig återfått sin tillhörighet." Mera framdeles om denna och öfriga fabriksvampyrer!

Min notis i n:o 10 om herrskapet X:s syateljier har gifvet en insändare anledning till ett misslyckadt rentvagningsförsök af ett visst, namngifvet "herrskep". Jag tackar förbindligast insändaren för hans bisvär, men inseende att min strängt sanningsenliga "gliring" ordentligt träffat dem det vederbör.

Om en viss polisöfverkonstapels rättegångs- och svinaffär, skall jag nästa gång säga ett par ord.

Argus.

Panorama International.

Göteborg, Trollhättan, Långedrag, Bratten,

 Panoptikon

Yngsjömörderskan sista natten.

Original från Svenska Panoptikon i Stockholm.

Coquelin-föreställningarne

ega rum å

Stora Teatern

den 28, 29 och 30 April samt 1 Maj.

Repertoire:

Torsdagen den 28 April: Thermidor. Drame en 4 actes de Mr V. Sardou. Un crâne sous une tempête. Saynète en 1 acte de Mr. A. Dreufus. Monsieur; *Mr. Coquelin*. Madame; *M:me Hartman*. Oui et Non. Monologue dit par *M:me Ellen Hartman*. — Fredagen den 29 April: L'Indécis. Comédie en 1 acte de M:me F. Bell. — La Mégère apprivoisée. Pièce en 4 actes de M. Paul Delair. tirée de Shakespeare. — Lördagen den 30 April: La joie fait peur. Comédie en 1 acte de M:me de Girardin. — Par Téléphone. Comédie en 1 acte de M:me Ernst Ahlgren. — Les Précieuses Ridicules. Comédie en 1 acte de Molière. — Oui et Non. Monologue dit par M:me Ellen Hartman. — Söndagen den 1 Maj: L'Ami

Fritz. Comédie en 3 actes de M. M. Erekman-Chatrian. — Un crâne sous une tempête. Saynète en 1 acte de M:me A. Dreyfus. — Oui et Non. Monologue dit par M:me Ellen Hartman.

Biljetter säljas hvarje dag i teaterns biljettkontor.

Varieté du Boulevard.

☛ Sista veckan! ☛

Hvarje afton Konsert- och Varietéföreställning kl. 1/2 8-11 af Direktör S. Levys Oktett-Orkester samt svenska Chansonettsångerskan Fröken Wifvan Eklund, Fröken Elsa Wally, Chansonettsångerska och Herr Oliver Zetterholm, Komiker och Damimitator. Uppträdande af Skandinavians Premier-Ventriloquist, Löjtnant C. Nobel med sitt mekaniska elektriska panoptikon.

OBS! Plockgods OBS!

från artisternas repertoire vid

Varieté du Boulevard 1891-1892.

Nytt potpourri af direktör S. Levy.

☛ Sista veckan! ☛

Entrée: Hvardagar Läktaren 75 öre, Salongen 50 öre.
Sön- och Helgdagar Läktaren 75 öre, Salongen 75 öre. 30

Orientaliska Irrgången

hålles öppen hvarje dag från kl. 11 f. m. 10 e. m.

Entré 25 öre. Barn 10 öre. [66]

Opera-Källaren.

Table d'hôte

serveras från kl. 1 till kl. 5. e. m.

Smörgåsbord, 2 rätter mat med öl

Pris En krona.

OBS. Soupserveringen fortgår efter representationens slut. 29

Aug. Svensons

Konditori & Café

är nu öppnadt i nya lokalen Husargatan 8.

Flera tidningar hållas (svenska, norska, danska och tyska), deribland 8 dagliga.

Gif akt!

Finaste Fotografier till billigaste pris i Göteborg hos Fotografen

BERNDT FREDBLÖM

41 Södra Hamngatan 41.

